novičke

november 2007

Razmislek o položaju in nalogah koordinatorjev TVU * Andragoški kolokvij 2007 * Prikaz sodobne oblike izobraževanja tudi v TVU 2007	3-8	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2007
Sklepna konferenca projekta *Delo kot vir znanja* na Islandiji	9-10	MEDNARODNO SODELOVANJE
Akreditacija in samoevalvacija v poklicnem izobraževanju v Italiji	11-12	S POTI
O pomenu likovnega izobraževanja za starejše * Čestitamo Ljudski univerzi Kočevje * E-izobraževanje in WEB 2.0	13-19	KOTIČEK JE VAŠ
Usposabljanje za medkulturne kompetence	20	PRIPRAVLJAMO
	21	POSVETI/KONFERENCE
	22	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo zboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju, ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- opis razvojnih, raziskovalnih in drugih programov in projektov;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novosti v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov, didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
- novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske prispevke.
Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za poglobitev stikov z našimi partnerji v tujini izdajamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku. Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah). Novičke pošiljamo brezplačno.

Novičke ureja in izdaja ACS.
Odgovorni osebi sta mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja promocijskega in informacijskega središča, in Nevenka Kocijančič, urednica.
Jezikovni pregled: Alenka Juvan
Oblikovanje: Lina design
Prelom in tisk: Tiskarna Pleško
Naslov uredništva: Andragoški center Slovenije, ·martinska 134a, 1000 Ljubljana,
telefon: 01 5842 560, faks: 01 5842 550, internet: http://www.acs.si, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: http://www.acs.si/novicke/

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)
ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 2.130 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Po evalvacijskem sestanku s koordinatorji TVU 2007

Razmislek o položaju in nalogah koordinatorjev TVU

6. novembra 2007 so se v Ljubljani zbrali predstavniki dvanajstih ustanov – koordinatorjev TVU in štiri predstavnice Andragoškega centra Slovenije (ACS). Sestanek je bil sklican na pobudo udeležencev septembrskega srečanja mreže TVU pa tudi na željo članov delovne skupine za TVU na ACS, saj so bili zadnji sestanki mreže TVU vse preveč informativne narave, udeležba pa relativno majhna. Po drugi strani je v praksi prihajalo do nekaterih dilem glede statusa in nalog koordinatorja TVU, zato je bila potreba po vsebinski razpravi precejšnja.

Udeležence je pozdravila v. d. direktorice ACS, *dr. Slavica Černoša*, jim čestitala za uspešno izpeljan TVU 2007, poudarila pomen koordinatorjev TVU pri geografski in vsebinski širitvi projekta ter pri njegovem količinskem in kakovostnem razmahu. Posebej je opozorila na dozdajšnji uspešno izpeljani slovesni odprtji TVU na lokalni ravni, za kar gre zahvala dvema zaslužnima koordinatorjema – Organizacijskemu odboru za TVU pri Občini Jesenice (TVU 2006) ter Občini Postojna in Ljudski univerzi Postojna (TVU 2007). Zaželela nam je uspešno delo pri redefiniciji vloge koordinatorja TVU in opozorila še na pomembno nalogo v letu 2008 – prvo izpeljavo TVU v mesecu maju, s katero bomo podprli slovensko predsedovanje Evropski uniji.

Po kratki predstavitvi vseh sodelujočih je *mag. Zvonka Pangerc Pahernik*, nacionalna koordinatorica TVU, poudarila, da je prišlo ob koncu devetdesetih let do koordinacije TVU na lokalni ravni povsem spontano, leta 2001 pa je ACS mrežo koordinatorjev formaliziral in oblikovana so bila *Skupna priporočila za koordinatorje TVU.* Ta naloge koordinatorja opredeljujejo dokaj ohlapno, tako da je prepuščeno posameznemu koordinatorju, koliko opravlja povezovalne in usklajevalne naloge za svojo mrežo prirediteljev/podizvajalcev. Po drugi strani uživa TVU prek javnega razpisa za sofinanciranje izobraževanja odraslih denarno podporo Ministrstva za šolstvo in šport, in sicer pod dvema postavkama: Prireditve TVU in Koordinacija TVU. Sofinanciranje je v letu 2004 izostalo (oziroma razpis je bil objavljen aprila leta 2005) in od takrat naprej je prihajalo do enoletnega zamika, ki smo ga v letu 2007 prekinili. Sofinanciran bo spet TVU 2008, in to na podlagi *Letnega programa izobraževanja odraslih za leto 2008*. ACS si bo prizadeval za iskanje drugačne, sistemske oblike sofinanciranja, ki

bi koordinatorjem dajala večjo gotovost, pogoj za to pa je enoumnejša opredelitev **statusa koordinatorja TVU ter njegovih nalog**.

Prav ta dva vidika sta bila temeljna cilja razprave, v kateri smo opredeljevali zlasti značaj in položaj koordinatorja TVU, posredno pa smo se dotaknili tudi njegovih šestih ključnih delovnih področij, ki so:

- spodbujanje, informiranje in prijava prirediteljev,
- usmerjanje in usklajevanje dejavnosti,
- pridobivanje finančnih sredstev za izpeljavo TVU,
- zagotavljanje skupne medijske promocije,
- zagotavljanje skupnega promocijskega gradiva ter spodbujanje udeležencev,
- poročanje in evalvacija.

Zedinili smo se, da je **naloge** na vsakem od teh področij smiselno **razdeliti na temeljne in dodatne**. Medtem ko je realizacija prvih pogoj za status koordinatorja, je seznam drugih odvisen od denarja in drugih virov, ki jih ima posamezni koordinator na voljo.

Predstavnica ACS je predstavila tudi prve rezultate ankete, ki jo je izpolnila več kot polovica letošnjih koordinatorjev – tako izbirni kot tudi vsebinski odgovori so po eni strani potrdili zgoraj omenjeno strukturo nalog koordinatorja, po drugi pa prinesli nekaj izvirnih predlogov. Te in pa rezultate razprave vsebuje prenovljeno besedilo, ki zdaj nosi naslov *Napotki in priporočila za koordinatorje TVU*. Udeleženci sestanka, še zlasti pa odsotni koordinatorji TVU 2007, so vabljeni, da **do 30. novembra 2007** prispevajo **dodatne predloge za besedilo**. Prečiščeni napotki in priporočila bodo urejali delovanje mreže koordinatorjev TVU v letu 2008, nadgrajevali pa jih bodo tudi v prihodnje. Besedilo je objavljeno na naslovu http://tvu.acs.si/koordinatorji.

Ob koncu sestanka je nacionalna koordinatorica udeležence:

- ponovno seznanila z dejstvom, da bo **TVU 2008 v maju** (od 19. do 25. maja); pripravljalni sestanek bo predvidoma februarja;
- zaprosila, da pošljejo **kakovostne videoposnetke s svojih prireditev TVU** v tem in preteklih letih; ACS bo pripravil 2- do 3-minutno predstavitev TVU na DVD-ju; koncept bo predstavljen na prej omenjenem sestanku;
- opozorila, da si v mednarodnem gibanju festivalov učenja prizadevajo **učeče se bolj pritegniti k** pripravi in izpeljavi festivalov učenja pa tudi v širše procese. Učeči se so lahko zgled najširši javnosti, privabljajo medijsko pozornost, imajo marsikaj povedati praktikom, teoretikom, politikom in drugim. Koordinatorje je zaprosila, naj razmislijo o možnosti, da v svojih okoljih poiščejo učeče se, ki bi bili pripravljeni nastopati, se povezovati, sodelovati na dogodkih TVU, v forumu ali v mreži učečih se na nacionalni pa tudi mednarodni ravni. Tudi o teh prizadevanjih bo tekla beseda na pripravljalnem sestanku TVU.

Sestanek so zaokrožile predstavnice Občine Postojna in Ljudske univerze Postojna, organizatorice letošnjega slovesnega odprtja TVU. Opisale so svoje vtise in spoznanja, odzive, ki so jih prejele od udeležencev in kolegov, odmeve v medijih in podobno. Pokazalo se je, da je 11 let postojnskega sodelovanja v TVU obrodilo sadove, ki so v 12. letu pomembno prispevali k uspešno izpeljani slovesnosti, prav tako pa je ta dogodek v Postojni še bolj pritegnil pozornost lokalnih medijev in najširše javnosti, tako da so se odprle nove priložnosti za krepitev TVU in kulture vseživljenjskega učenja. Organizatoricam je bilo izrečeno iskreno priznanje za ves trud in predanost, s katero so premagale marsikatero nepričakovano oviro in (so)ustvarile nepozaben dogodek.

Tudi nacionalno odprtje TVU 2008 bo potekalo na lokalni ravni, saj je prvotni načrt, da bi ga izpeljali v Ljubljani v povezavi s konferenco na evropski ravni, propadel. Koordinatorji TVU so vabljeni k razmisleku o tem, kdo bi slovesnost organiziral – predloge zbiramo **do 30. novembra**.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik (zvonka.pangerc@acs.si), ACS

Osrednji strokovni dogodek v okviru Tedna vseživljenjskega učenja 2007

Andragoški kolokvij 2007

Andragoški center Slovenije bo letošnji, 11. andragoški kolokvij organiziral v sodelovanju s Centrom za poklicno izobraževanje RS, in sicer na temo *Akcijski načrt za učenje odraslih - priznavanje neformalnega in priložnostnega učenja ter šolski sistem.*

Namen kolokvija je razmislek o napredku na področju priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja v Sloveniji ter opredelitev nadaljnjih korakov, ki bi prispevali k njegovemu uveljavljanju v zavesti in praksi strokovne in najširše javnosti. Tema se navezuje na eno od petih ključnih prednosti *Sporočila Evropske komisije Učenje odraslih: Za učenje ni nikoli prepozno*[1], COM (2006) 614 final, in na *Akcijski načrt za učenje odraslih: Za učenje je vedno pravi čas*[2], COM (2007) 558 final.

[1] Sporočilo je objavljeno na spletni strani: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/sl/com/2006/com2006_0614sl01.pdf.
[2] Glej spletno stran: http://ec.europa.eu/education/policies/adult/com558_en.pdf.

Kolokvij bo izpeljan **12. decembra 2007** v konferenčni dvorani Državnega izpitnega centra, **Ob železnici 16 v Ljubljani**. Program kolokvija in druge, podrobnejše informacije bodo objavljene na spletni strani http://tvu.acs.si/ak/ (kliknite 11. andragoški kolokvij). Prijave zbiramo na telefonski številki 01 5842 578 ali 01 5842 571 ter na e-naslovu tvu@acs.si.

Uredništvo

Udeleženci so bili navdušeni nad vodenima e-tečajema

Prikaz sodobne oblike izobraževanja tudi v TVU 2007

V tednu od 15. do 22. oktobra 2007, ko so po Sloveniji potekala številna izobraževanja v okviru Tedna vseživljenjskega učenja (TVU), smo tudi v podjetju B2 d. o. o. ponudili znanje v obliki dveh vodenih e-tečajev. Izobraževanje je potekalo prek spleta pod strokovnim vodstvom mentorjev, kar je poleg novega znanja udeležencem omogočilo tudi seznanitev s sodobno obliko izobraževanja. Po znanje torej ni bilo potrebno hoditi na določeno lokacijo, ampak smo ga posameznikom dostavili v izbrani kotiček.

Zakaj e-izobraževanje?

V podjetju B2 imamo skoraj 20-letne izkušnje z izobraževanjem, tako formalnim kot tudi neformalnim, in e-izobraževanje je ena naših ključnih storitev zadnjih nekaj let. Pri sodelovanju s podjetji in posamezniki pa opažamo, da je poznavanje možnosti, ki jih e-izobraževanje ponuja, večkrat pomanjkljivo, kar vpliva na delno nezaupanje v to obliko učenja. Z željo, da e-izobraževanje še bolj približamo in ga prikažemo v pravi luči, smo se odločili, da ga ponudimo tudi v okviru Tedna vseživljenjskega učenja.

Znanje za vsak dan!

K izobraževanju smo z obvestilom na naši spletni strani in z objavo v rednih e-novicah povabili vse zainteresirane posameznike. Ponudili smo izbiro med **vodenima e-tečajema** z vsebinsko široko uporabnim znanjem:

- ***Napredni seznami v Excelu:*** Excel je eden najpogosteje uporabljenih Microsoftovih programov, ki ga večina potrebuje pri svojem delu, seznami pa so nadvse uporabni za različna področja.

- ***Kako povečati učinkovitost odnosov – Insights***: Medsebojni odnosi, tako v poslovnem kot osebnem okolju, pogosto igrajo ključno vlogo pri uspešnosti sodelovanja, doseganja skupnih ciljev, medsebojnega razumevanja in zadovoljstva. Pristop Insights ponuja odgovore, kako izboljšati komunikacijo, kako razumeti različne sogovornike in vnaprej predvideti njihove odzive ter se tako bolje pripraviti na pogovor.

Za vodeni e-tečaj v Excelu smo sprejeli 70 udeležencev, za Insights pa 50. Zanimanje je bilo sicer še veliko večje, vendar smo zaradi kakovosti izvedbe e-izobraževanja število prostih mest omejili.

Oba e-tečaja je strokovno vodil/-a **mentor** oz. mentorica, ki je spremljal/-a aktivnosti udeležencev izobraževanja, skrbel/-a za potrebno motivacijo in pomoč posameznikom ter za napredek celotne skupine. Mentorja sta bila na voljo za vsebinska vprašanja in pomoč prek zasebnih sporočil ter skupinske debate v forumu. Odzivi na delo mentorjev so bili nadvse pozitivni:

- *»Spodbude je bilo ravno prav in prišla je pravočasno, da ne bi slučajno pozabil svojih obveznosti.«*
- *»Zahvaljujem se mentorici za njene dobre komentarje in priporočila glede mojih konkretnih situacij.«*
- *»Mentor je nevsiljivo prisoten, odlično obvlada snov, daje jasna, nazorna navodila in učinkovito pomoč.«*
- *»Imeniten e-tečaj.«*

Udeleženci so bili navdušeni tudi nad **e-obliko** pridobivanja znanja. Konkretni učni **primeri iz prakse** so še dodatno podkrepili uporabno vsebinsko vrednost e-tečajev. Za občutek navajamo nekaj odzivov udeležencev na obliko in vsebino izobraževanja:

- *»Presenečen sem, kako se je mogoče uspešno učiti po tako dobrem in kakovostno pripravljenem e-gradivu, ki je resnično zanimivo in prijetno branje.«*
- *»Dobro zamišljen in izveden sistem za komunikacijo omogoča preprosto komunikacijo znotraj skupine udeležencev ter med udeleženci in mentorjem.«*
- *»Na podlagi e-tečaja sem spoznala, kako rešiti problem, ki me zadnje čase zelo obremenjuje. Sedaj mi je lažje, saj sem v teh spletnih vsebinah marsikaj spoznala s čisto novega zornega kota.«*
- *»Kot sem že enkrat napisala, se mi ta zadeva z e-učenjem zdi fantastična.«*

Številni komentarji udeležencev kažejo na to, da so resnično občutili prednosti **e-izobraževanja**, ki se uspešno spoprijema z nekaterimi izzivi razgibanega poslovnega sveta in hitrega življenjskega tempa:

- **učenje kjer koli in kadar koli**, poljubna izbira kraja in časa učenja;
- **časovni prihranek**, čas za prevoz na lokacijo izobraževanja ni potreben;
- **nižji stroški**, ni stroškov zaradi prevoza do izobraževalnega centra;

- **učinkovitost**, kakovostna učna e-gradiva s privlačnimi animacijami in simulacijami, kratkimi sprotnimi testi, izmenjavo mnenj prek forumov zagotavljajo veliko učinkovitost izobraževanja.

Z željo do znanja, z znanjem do uspeha

Ob koncu izvedbe e-tečajev z veseljem ugotavljamo, da je želja po znanju v Sloveniji zelo močna in da so ljudje odprti za novosti, če le-te pomenijo razvoj oziroma napredek. Verjamemo, da smo s ponudbo vodenih e-tečajev v Tednu vseživljenjskega učenja spodbudili tudi poznejše aktivnosti udeležencev za pridobivanje znanja ter jih navdušili za nenehno izpopolnjevanje in spremljanje novosti.

Melita Sedmak (melita.sedmak@b2.eu), B2 d. o. o.

Vrednotenje neformalnega in priložnostnega učenja na delovnem mestu

Sklepna konferenca projekta *Delo kot vir znanja* na Islandiji

Projekt v programu Leonardo da Vinci - *Delo kot vir znanja (Value of work - VOW)* se ob izteku letošnjega novembra končuje.[1] 27. septembra 2007 je bilo v Reykjaviku zadnje partnersko srečanje, kjer smo pregledali rezultate projekta. Ker smo v projektu preizkušali metode in orodja za vrednotenje neformalnega in priložnostnega učenja, je bil eden izmed rezultatov projekta *Priročnik metod in orodij za vrednotenje*, ki je skupaj z drugimi rezultati dosegljiv tudi na http://www.valueofwork.org/. Poleg angleške je na voljo tudi različica v drugih jezikih partnerskih držav, med drugim tudi v slovenščini. Ker so pogoj za proces vrednotenja kompetenc standardi kompetenc, smo napisali tudi *Priročnik standardov kompetenc*. Na omenjeni spletni strani je na voljo *Brošura z navodili o procesu vrednotenja za sindikate, delodajalce, ocenjevalce in svetovalce*. Vsebuje tudi pričevanja uporabnikov, ki so sodelovali v procesih vrednotenja v partnerskih državah. Na proces vrednotenja gledajo kot na pozitivno izkušnjo, ki jih motivira za nadaljnje učenje, pomeni priložnost za učenje, možnost spoznavanja lastnih kompetenc, ki jih naredi prepoznavnejše sebi in za druge in prispeva k osebnostni rasti. Brošura vsebuje kratek povzetek zunanje evalvacije projekta. Tako uporabniki kot tretje stranke (ocenjevalci, svetovalci, predstavniki sindikatov, podjetij, strokovnih delovnih skupin) so se strinjali, da je proces vrednotenja koristen za zaposlene in delodajalce. Prav tako so menili, da proces poveča motivacijo zaposlenih, da bi službo dobro opravili.

Naslednji dan, 28. septembra, je bila sklepna konferenca projekta, ki je bila namenjena tudi širši javnosti, predavali pa so predstavnik islandskega ministrstva za izobraževanje, glavni sekretar islandske zveze sindikatov ter zunanji predavatelji. Ena izmed slednjih je bila *prof. Lorna Unwin* z Univerze v Londonu. Naslov njenega predavanja je bil *Učenje na delovnem mestu: svetovi znotraj svetov*. Poudarila je, da se veliko ljudi uči na delovnem mestu, vendar je to učenje pogosto nevidno, ljudje se namreč pogosto niti ne zavedajo, da se učijo, in se s težavo o tem pogovarjajo. Če ovrednotimo učenje na delovnem mestu, s tem širimo sporočilo, da je učenje nekaj dobrega, in tako spodbujamo vseživljenjskost učenja. Kontekst pa oblikuje naravo

[1] Poleg Andragoškega centra Slovenije so v projektu sodelovali tudi Britanci, Cirprčani, Danci, Islandci in Švedi.

učenja. Dejala je, da so med delodajalci velike razlike, razlikujejo se tudi po tem, kako organizirajo delo. Delodajalce je treba spodbujati, da na delovna mesta gledajo kot na učno okolje in na zaposlene kot na potencial. *Prof. Lorna Unwin* je povedala zgodbo o voznikih kombijev, ki prodajajo sendviče, kar je dandanes v Veliki Britaniji hitro rastoča industrija. Kot raziskovalka je voznike kombijev spremljala pri opravljanju njihove službe in bila presenečena nad kompleksnostjo opravil, ki jih morajo na službeni poti opraviti: organizirajo učinkovito pot do strank, izbirajo izdelke za določene stranke, urejajo finančne zadeve, pogajajo se o cenah, urejajo proizvode na policah, iščejo nove stranke, prinašajo t. i. terensko inteligenco (znanje o terenu) direktorjem v pisarno itd. Raziskovalci so ugotovili, da v pisarni terenske inteligence voznikov kombijev skoraj ne uporabljajo, njihovo učenje od le-teh je majhno. *Prof. Lorna Unwin* je poudarila, da v sodobnih družbah kompleksnost opravil in nalog na delovnem mestu narašča. Dodamo lahko, da je tudi zato treba osvojiti vse ključne kompetence, ki so potrebne za uspešno vključevanje v sodobne družbe. *Prof. John Konrad* iz Konrad Associates International pa je predaval o zagotavljanju kakovosti pri procesu vrednotenja neformalnega in priložnostnega učenja. Dejal je, da je zagotavljanje kakovosti odvisno od konteksta, v katerem proces poteka, in poudaril, da mora biti proces vrednotenja preprost.

V okviru sklepne konference projekta *Delo kot vir* znanja so bile organizirane tudi tri delavnice, ki so jih vodili partnerji projekta: in sicer delavnice o metodah in orodjih, o standardih kompetenc ter učinkih projekta. ACS je sodeloval pri delavnici o standardih kompetenc; skupaj z zunanjo sodelavko *mag. Danico Hrovatič* smo posredovali izkušnje iz sektorja socialne oskrbe, kjer smo opravili proces vrednotenja 15 socialnih oskrbovalk/-cev. Sklepna konferenca se je končala s poročili iz omenjenih delavnic in z razpravo, pri kateri je sodelovala širša javnost.

Dr. Natalija Vrečer (natalija.vrecer@acs.si), ACS

Študijski obisk v Italiji

Akreditacija in samoevalvacija v poklicnem izobraževanju v Italiji

Od 24. do 26. oktobra 2007 je v Italiji (Rim) potekal CEDEFOP-ov študijski obisk z naslovom *Kakovost v italijanskem sistemu izobraževanja in usposabljanja*. Študijskega obiska se je udeležilo 14 udeležencev, prihajali pa smo iz različnih evropskih držav: Bolgarije, Estonije, Nemčije, Norveške, Poljske, Slovenije, Španije, Švedske in Velike Britanije. Organizator in gostitelj študijskega obiska je bil inštitut za razvoj poklicnega izobraževanja ISFOL, ki deluje od leta 1973 in je javna raziskovalna organizacija, ki se ukvarja s promocijo in razvojem poklicnega izobraževanja ter politike dela v Italiji. Svoje aktivnosti izvaja v sodelovanju z ministrstvom za delo, regionalnimi oblastmi, socialnimi partnerji, Evropsko unijo in mednarodnimi organizacijami.

Pri spoznavanju italijanskega sistema zagotavljanja kakovosti smo precej časa namenili **sistemu akreditacije**, zato ga bom v nadaljevanju tudi podrobneje predstavila. Z akreditacijo izobraževalnih organizacij se v Italiji ukvarjajo od leta 2001, da bi zagotovili doseganje minimalnih standardov kakovosti, določenih na nacionalni ravni. Povezana je predvsem s **pridobitvijo javnih finančnih sredstev** iz nacionalnih, regionalnih ali evropskih skladov, kar pomeni, če javne ali zasebne organizacije želijo pridobiti javna finančna sredstva, jih morajo akreditirati regionalne pooblaščene organizacije za akreditacijo. Akreditacijo morajo organizacije na vsaki 2 leti, 3 leta ipd. tudi ciklično obnavljati (na koliko časa se obnavlja, je odvisno od posameznega regionalnega sistema). Vsaka regionalna organizacija za akreditacijo lahko standarde, ki so določeni na nacionalni ravni, prilagodi glede na posebnosti izobraževanja v posamezni regiji, zato lahko tudi rečemo, da obstajajo regionalni sistemi akreditacije in jih je toliko, kolikor je regij v Italiji. A kljub temu obstajajo širša področja, ki so skupna vsem. Vsaka organizacija, ki želi pridobiti ali pa obnoviti akreditacijo, mora **izpolnjevati minimalne standarde na 5 področjih**:

- vodstvene in upravljavske sposobnosti,
- finančni položaj,
- poklicne spretnosti,
- raven učinkovitosti in učinkov predhodnih aktivnosti,
- dolgotrajni odnosi s socialnim sistemom in sistemom dela v lokalnem okolju.

Akreditirane organizacije pa morajo ponujati tudi:

- informacije o nadaljnjem izobraževanju in možnostih zaposlovanja,
- svetovanje pri uporabi različnih tehnik in strategij za iskanje zaposlitve, novih oblik dela, ki so na voljo na trgu dela,
- individualno svetovanje pri identificiranju odnosa, interesa in motivacije za oblikovanje kariernega načrta.

V italijanskem poklicnem izobraževanju obstaja **več vrst akreditacij** in vsaka organizacija se sama odloči, za katero vrsto izobraževanja si bo pridobila akreditacijo:

- za obvezno poklicno izobraževanje,
- za strokovno poklicno izpopolnjevanje, ki zajema tudi nadaljevanje izobraževanja po končanem obveznem izobraževanju,
- za izobraževanje odraslih.

V Italiji akreditacije niso povezali z izvajanjem samoevalvacije, kar pomeni, da je **odgovornost za izvajanje samoevalvacije v celoti prepuščena šolam oz. izobraževalnim organizacijam**. V nekaterih regijah pa je akreditacija organizirana tako, da se pri presojanju, ali organizacija dosega standarde na področjih *vodstvene in upravljavske sposobnosti* ter *finančni položaj*, upošteva standarde ISO. Organizaciji se namreč ponekod avtomatično prizna doseganje standardov za akreditacijo na omenjenih področjih, če ima certifikat za standarde ISO.

Kljub temu da samoevalvacija ni obvezna in tudi ni v povezavi z javnim financiranjem izobraževalnih organizacij, pa želi ministrstvo za izobraževanje spodbuditi izvajanje samoevalvacije z vključevanjem organizacij v **projekt kakovosti** (projekt QUALITŔ), v okviru katerega nastaja tudi priročnik za izvajanje samoevalvacije, namenjen izobraževalnim organizacijam. Seveda pa organizacije, ki se zavedajo pomena izvajanja aktivnosti presojanja in razvijanja kakovosti, tudi same vzpostavljajo različne sisteme kakovosti. V okviru študijskega obiska smo obiskali zasebni šolski center za poklicno izobraževanje (Centro Formazione Professionale PIO XI), v katerem deluje **menedžer kakovosti** , ki se ukvarja samo s procesi presojanja in razvijanja kakovosti v šolskem centru. Z njegovo pomočjo so vzpostavili lastni sistem kakovosti; najprej standarde ISO, pozneje pa so sistem nadgradili še s posebnim modelom, ki se je osredotočal predvsem na presojanje kakovosti izobraževalnega procesa. Sistem kakovosti so razvijali postopoma, saj se zavedajo, da postaja skrb za kakovost v poklicnih šolah vedno pomembnejša, še toliko bolj zadnja leta, ko se soočajo z upadom vpisa v poklicno izobraževanje.

Milena Zorić (milena.zoric@acs.si), ACS

Umetnostno-zgodovinski in likovno-ustvarjalni študijski krožki

O pomenu likovnega izobraževanja za starejše

Francoski impresionistični slikar *Claude Monet* (1840–1926), eden izmed dolgoživečih in plodovitih umetnikov v obdobju moderne, je najboljša platna ustvaril v svojih poznejših letih, potem ko je v idilični podeželski vasici Giverny v okolici Pariza kupil posest, na kateri je z desetčlansko družino preživel več kot štirideset let. Lokvanji, glicinije, vrbe žalujke, vrtne cvetlice, senene kopice, gotske katedrale so motivi, s katerimi je prevzel svet od Japonske do Amerike. Dolgobrademu umetniku radovednih in čutnih oči pa se je klanjala tudi domovina. Monet je bil eden izmed redkih ustvarjalcev, ki so doživeli in preživeli svojo slavo. Še danes občudujemo njegove impresije, zlasti tiste, nekoliko skrivnostne, ki jih je ustvaril v visoki starosti in na katerih ni moč zanikati sledi obolelih oči in pomanjkljivega vida. Zaradi neminljive slave odličnih umetniških del je vpogled v slikarjevo študijsko pot toliko zanimivejši. *Claude Monet* namreč ni bil akademsko izobražen slikar, ampak amater.

V drugi polovici 19. stoletja je imelo umetniško amaterstvo seveda drugačen pomen in vlogo kot danes. Posamezniki ali združenja slikarjev in kiparjev, ki niso imeli akademske izobrazbe, so utirali poti novim likovnim izrazom – impresionizmu, fauvizmu, kubizmu itd. – in se s snovanjem različnih modernih 'izmov' postavljali ob bok 'uradni', akademski umetnosti. V 20. stoletju se je položaj amaterskega likovnega ustvarjanja nekoliko utrdil; likovno ljubiteljstvo se je razširilo, oblikovala so se merila vrednotenja amaterskih umetniških del, nekateri likovni izrazi, denimo naivna umetnost, pa so se celo osamosvojili. Danes s pojmom amaterska umetnost označujemo likovna dela neakademsko izobraženih ljudi, ki se z umetnostjo ukvarjajo v prostem času, v estetskem smislu pa gre predvsem za to, da likovne tehnike ne obvladajo do te mere, da bi izrazili tisto, kar želijo. Likovnost kot primarni element umetnine je pri amaterjih sekundarna. V čem je potem smoter likovnega ljubiteljstva? Od kod človeku – ne glede na starost – želja po doživljanju in izražanju lepega?

Na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje smo v letu 2007 poskušali odgovoriti na postavljeni vprašanji. Vse od nastanka univerze sredi 80. let prejšnjega stoletja so študijski krožki umetnostne zgodovine in likovnega ustvarjanja v središču zanimanja starejših – enkrat bolj, drugič manj. Raziskava o študijskih skupinah

za študijsko leto 2006/2007, ki smo jo izvedli septembra in je v njej sodelovalo vseh 35 univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji, je pokazala, da študijske programe likovnih dejavnosti izvaja večina univerz. Med dejavnostmi prevladujejo slikarstvo, kiparstvo (obdelovanje kamna, lesa), grafika, kaligrafija in keramika (oblikovanje gline). V več kot sedemdesetih likovnih skupinah po vsej Sloveniji je bilo v minulem študijskem letu več kot sedemsto starejših študentov. Če temu dodamo še priljubljene študijske skupine umetnostne zgodovine, ugotovimo, da se približno četrtina vseh starejših odraslih, vključenih v izobraževalno mrežo slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje, tako ali drugače seznanja z likovno umetnostjo: ustvarja, osvaja likovne tehnike, spoznava zgodovino umetnosti, kritično opazuje in vrednoti. Študijske krožke vodijo mentorji – umetnostni zgodovinarji, akademski slikarji in kiparji, likovni pedagogi, restavratorji. Skupine občasno prirejajo likovne razstave, pomemben del učnega procesa so študijske ekskurzije oz. spoznavanje umetnosti na terenu.

Poleg omenjene raziskave smo v tem letu dobili tudi prvo znanstveno delo s tega področja pri nas. *Irena Šterman*, dolgoletna mentorica študijskih krožkov umetnostne zgodovine na ljubljanski univerzi za tretje življenjsko obdobje, je nasledke svojega akcijskega raziskovalnega dela med letoma 1993 in 2006 strnila v interdisciplinarno magistrsko delo z naslovom *Umetnostna zgodovina v tretjem življenjskem obdobju: ikonografski pristop kot pot do umevanja* in tako končala podiplomski študij umetnostne zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Avtorica ugotavlja, da pri starejših odraslih prevladuje notranja motivacija za spoznavanje umetnostno-zgodovinskih vsebin, ki izvira predvsem iz človekove osnovne potrebe po lepoti. Starejši pojmujejo umetnostno-zgodovinsko znanje kot eno od temeljnih znanj, potrebnih za življenje. Zaradi predhodnega formalnega izobraževanja, pri katerem likovnost vselej ni bila nepogrešljiva sestavina splošne izobrazbe, je to znanje pri njih pomanjkljivo. To dejstvo upraviči tudi povečano zanimanje za umetnostno zgodovino v tretjem življenjskem obdobju. Avtorica je ob pomoči kvalitativne analize ugotovila tudi, da je umetnostna zgodovina pomembna za človekov razvoj in boljše vsakdanje življenje. Starejšim omogoča boljše razumevanje življenja in okolja, ki jih obdaja, saj jim ponuja posebno zadovoljstvo, jih osrečuje, navdušuje in notranje bogati.

Pred iztekom tega leta bo izšla tudi publikacija *Želve 22, 1985–2007: prispevki k prepoznavnosti obrobnih slikarskih dejavnosti v Sloveniji* (izdajatelja: Univerza za tretje življenjsko obdobje in KUD France Prešeren), s katero bomo zaznamovali 22 let delovanja najstarejšega študijskega krožka slikarstva (Želve) na univerzi za tretje življenjsko obdobje. Danes je v skupini deset dejavnih članov različnih starosti, poklicev in z različnim likovnim znanjem. Avtorji prispevkov – akademski slikar in mentor skupine Želve *mag. Miran Erič*, publicistka *dr. Manca Košir*, galeristka *Tadeja Kovač*, umetnostni kritik *Vid Lenard*, članica skupine Želve *Irena Radej* ter umetnostna zgodovinarka in muzeologinja *Rajka Bračun* – bodo s sociološkega,

umetnostnozgodovinskega in izobraževalnega vidika osvetlili likovno ljubiteljstvo (pri starejših) ter delovanje amaterskih slikarskih skupin v Sloveniji.

Sodobni britanski kipar *Antony Gormley* pravi: *»Ne gre za to, da posameznik postane profesionalen umetnik; bistveno je, da umetniška izkušnja izoblikuje posameznika.«* Dejavna osebnostna povezanost z likovno umetnostjo na štirih osnovnih področjih – umetnostna zgodovina, likovna kritika, estetika, likovno izražanje – je pot učenja in razvoja. Vsako področje človeka spodbuja k ustvarjalnosti, podoživljanju sporočilnosti umetnine in prepoznavanju lepote v likovni umetnosti. V umetnostno-zgodovinskih in likovno-ustvarjalnih študijskih krožkih na univerzi za tretje življenjsko obdobje starejši spoznavajo likovno umetnost in hkrati rastejo skozi likovno ustvarjalnost. A pomembno je, da strokovnjaki njihovo rast tudi raziskovalno spremljamo, saj bomo le tako pravočasno zaznali potrebe in želje starejših ter temu ustrezno prilagodili izobraževalne programe. Ne pozabimo: potreba po doživljanju in izražanju lepega (estetskega) je ena izmed temeljnih človekovih potreb, ki z leti (lahko) postane močnejša.

Rajka Bračun (univerza-3@siol.net),
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Srebrno priznanje občine Kočevje

Čestitamo Ljudski univerzi Kočevje

Občina Kočevje je na osrednji proslavi ob občinskem prazniku, ki je bila 3. oktobra 2007, podelila priznanja in nagrade Občine Kočevje. Med letošnjimi dobitniki priznanj je bila tudi Ljudska univerza Kočevje, ki je prejela *srebrno priznanje Občine Kočevje za zelo pomembne dosežke v zadnjem obdobju* in kot spodbudo za nadaljnje ustvarjalno delo.

Javni zavod Ljudska univerza Kočevje je Občina Kočevje ustanovila leta 1959, z namenom izobraževati odrasle prebivalce ter povezati in spodbuditi sodelovanje v skupnosti. V štirih desetletjih in pol je Ljudska univerza Kočevje razvila in razširila sodelovanje s poslovnimi partnerji, s slovenskimi javnimi ustanovami ter se vključila v mednarodne projekte, ki spodbujajo razvoj človeških virov. S svojo ponudbo je veliko prispevala k povišanju izobrazbene strukture prebivalstva na Kočevskem. S pestrimi programi uspešno sledijo potrebam trga ter prekvalifikacij pa tudi potrebam in željam odraslih, saj so se po letu 1990 na Kočevskem srečevali z velikimi strukturnimi

spremembami dejavnosti. Do leta 2006 je poklicno izobraževanje uspešno končalo 244 odraslih ter si tako pridobilo nov poklic, ki jim je pomenil tudi novo zaposlitev ali pa napredovanje na obstoječem delovnem mestu. Poleg izvajanja formalnih in neformalnih programov izobraževanja so v preteklih letih veliko napora vložili v projekte, povezane z delom z odraslimi Romi.

Kljub uspešnemu delovanju v lokalni skupnosti in dobrim rezultatom se Ljudska univerza Kočevje od leta 2004 še posebej ukvarja s presojanjem in razvijanjem kakovosti na ravni organizacije ter izobraževalnih programov. Sodelovala je v projektu *Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje – POKI*, kjer so se še posebej posvetili presojanju kakovosti dela v aktivih učiteljev, motivaciji in razvojnemu delu učiteljev ter njihovi pripravljenosti in usposobljenosti za pripravo ustreznih učnih gradiv za odrasle. Rezultati so pokazali na številne dobre rešitve, ki jih že uporabljajo, pridobili pa so tudi precej dobrih predlogov za uvedbo nadaljnjih izboljšav. V letu 2006 so sodelovali tudi v pilotnem projektu *Svetovalci za kakovost izobraževanja odraslih* in uspešno vzpostavili svetovalko za kakovost, ki del svojega delovnega časa namenja samo procesom presojanja in razvijanja kakovosti.

Vsekakor pa ob uspešnem in kakovostnem delu Ljudske univerze Kočevje ne moremo mimo zaposlenih in vseh sodelavcev, ki skrbijo, da ponujeni programi ustrezajo potrebam prebivalcev lokalne skupnosti, da so programi pripravljeni in izpeljani

kakovostno ter da si zaposleni kljub dobrim rezultatom nenehno prizadevajo za izboljšanje svojega dela.

Čestitkam zaposlenim Ljudske univerze Kočevje ob uspehu se pridružujemo tudi zaposleni Andragoškega centra Slovenije.

Milena Zorić (milena.zoric@acs.si), ACS

Prihodnost e-izobraževanja

E-izobraževanje in Web 2.0

V prejšnji številki Novičk smo razmišljali, v katero smer se e-izobraževanje razvija in kako se bo oblikovalo znotraj delovnih procesov zaposlenih v organizacijah. Do omenjene pete generacije e-izobraževanja morda niti ne bi prišlo, če se ne bi pojavile tehnologije Web 2.0.

O teh tehnologijah se je resno začelo govoriti leta 2005. Kaj pa Web 2.0 sploh pomeni? Na spletni strani Wikipedia[1] lahko preberemo definicijo pojma, ki pravi, da se pojem ne nanaša na posodabljanje ali novo različico spleta (kar je mogoče razbrati iz strukture imena, ki se običajno uporablja pri izdaji novih različic računalniških programov), ampak na spremembe v tem, kako programski razvojniki in končni uporabniki uporabljajo splet kot platformo. Torej gre za različne tehnologije, združene pod enim imenom Web 2.0, ki nam omogočajo lažjo, hitrejšo ter bolj interaktivno pregledovanje in uporabo spletnih strani.

Kevin Yank (2006)[2] v svojem videu razlaga, da Web 2.0 ni jasno definirana tehnologija. Hkrati pravi, da smo v obdobju, v katerem gradimo spletne strani, ki v celoti izkoriščajo prednosti spleta kot medija ter njegove moči in sposobnosti. Gre za sklop aplikacij, orodij in načina sodelovanja med njimi, ki uporabniku pomagajo pri njegovem delovanju. Po besedah *Yanka* (2006) je bil Web 1.0 zbirka strani z besedilom in povezavami nanje. Web 2.0 pa nam omogoča graditi strani:

- ki so spletne aplikacije;
  Videti so in delujejo kot aplikacije na računalniškem namizju, vendar so na spletu, kar omogoča, da so nam informacije na voljo povsod in zaradi tega za dostop do njih ne potrebujemo svojega računalnika (primer: gmail).

[1] http://en.wikipedia.org/wiki/Web_2.0
[2] Yank K. (2006): »Recognizing Web 2.0«, (http://media.sitepoint.com/videos/recognizingweb20-captioned/), 9. 6. 2007

- kjer uporabniki sodelujejo pri gradnji spletne strani;
  Uporabniki dodajajo svojo vsebino (članke, fotografije, zaznamke ...) in z njo upravljajo (primer: Wikipedia, Flickr, You Tube).
- ki ne potrebujejo formalne strukture kategorij (ang. folksonomy);
  Uporabnikom je omogočeno, da sami naredijo kategorije s pomočjo povezav na druge spletne strani. Tako se izoblikujejo kategorije, ki so najpogosteje uporabljene in s tem najbolj priljubljene (primer: del.icio.us).
- ki omogočajo odprte podatke in storitve;
  Podatke in informacije, ki smo jih do sedaj lahko samo dodajali na spletne strani in do njih na teh istih straneh dostopali, lahko sedaj tudi preusmerimo ali dostopamo do njih preko drugih spletnih strani. To nam omogočajo RSS, microformati in programski vmesniki:
  - *RSS* omogoča obveščanje o novih vsebinah, dodanih na spletno stran. Ob uporabi čitalcev, na novo dodanih vsebini (ang. feed reader), pa niti ni potrebno obiskovanje določene spletne strani, saj se vse novosti zberejo na eni strani.
  - *Microformati* so posebej označene vsebine, ki jih pametni brskalniki prepoznajo. (Primer: Microformati zaznajo kontaktne podatke na spletni strani in predlagajo vpis v osebni imenik.)
  - *Programski vmesniki* (ang. API) omogočajo izmenjavanje podatkov z aplikacijo na namizju računalnika ali pa z drugimi spletnimi stranmi. (Primer: Uporaba Amazon API-ja na Google Maps – na zemljevidu pokaže vse uporabnike, ki čakajo na neko knjigo.)

Ob predstavitvi pojma Web 2.0 nismo povzeli nikakršnih tehničnih opisov in razlag, ker Web 2.0 pravzaprav ni nič tehnološko novega. Vse aplikacije in orodja so se že razvijali oziroma so obstajali, vendar so dobili skupno ime: Web 2.0. Na tem mestu lahko predstavimo pogled *Downesa* (2007)[3], ki pravi, da je ob tehnologiji, ki jo imamo, pravzaprav pomembno spoznanje, da pojav Web 2.0 ni tehnološka, ampak družbena, socialna revolucija. Z navedenim se strinjamo, saj uporabniki spleta ne prebiramo samo besedil na spletnih straneh in klikamo na povezave, ampak sodelujemo ter smo dejavni, orodja nam omogočajo enostavnejšo uporabo in dostop do svojih podatkov od kjer koli. Spletne strani Web 2.0 omogočajo drugačno družbeno interakcijo med uporabniki in prav zaradi tega so postale tako priljubljene. In če pogledamo podrobneje, lahko ugotovimo, da imajo skupne temeljne lastnosti: skupnost, kolaboracijo in komunikacijo, ki pa so med seboj izredno prepletene. Skupnost potrebuje komunikacijo in kolaboracijo, da lahko njeni člani čutijo pripadnost in povezanost s svojimi somišljeniki. Kolaboracija potrebuje komunikacijo za sodelovanje v skupnosti. Komunikacija pa je pomembna sestavina, ki s preostalima dvema oblikuje celoto koncepta Web 2.0. Ljudje že po svoji naravi težimo h komuniciranju z drugimi, kar v virtualnem svetu ni nič drugače, zato je ta sestavina tako pomembna.

[3] Downes S. (2007): »E-learning 2.0«, (http://www.elearnmag.org/subpage.cfm?section=articles&article=29-1), 3. 6. 2007

Omenjene sestavine pa smo v prejšnjem članku prav tako omenili kot ključne sestavine pete generacije e-izobraževanja. Torej imata peta generacija e-izobraževanja in koncept Web 2.0 enake ključne sestavine, kar sklene krog izobraževanja v prihodnosti.

Takšno sodelovanje in dostopnost na spletnih straneh sta izredno pomembna tudi za e-izobraževanje, saj omogočata lažje izvajanje te oblike izobraževanja.

Tehnologije s skupnim imenom Web 2.0 bodo prav zaradi omenjenih lastnosti kmalu postale del e-izobraževanja, ki se bo kot del delovnih procesov v prihodnosti pojavilo znotraj tako imenovanega sodelovalnega delovnega okolja. Kombinacija koncepta Web 2.0 in koncepta e-izobraževanja bo bistveno prispevala k preoblikovanju načina učenja zaposlenih v organizacijah.

Mateja Berčan (mateja.bercan@ltfe.org),
izr. prof. dr. Janez Bešter (janez.bester@ltfe.org),
mag. Marko Papić (marko.papic@ltfe.org),
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za elektrotehniko,
Laboratorij za telekomunikacije

Vabilo na dvodnevno delavnico

Usposabljanje za medkulturne kompetence

Vabimo vas, da se udeležite **brezplačnega dvodnevnega usposabljanja za izobraževalce odraslih o medkulturnih kompetencah**, ki bo **10. in 11. decembra 2007**, od 9. do 17. ure na Andragoškem centru, Šmartinska 134 a, v Ljubljani.

Usposabljanje smo organizirali v luči prihajajočega leta 2008, ki bo evropsko leto medkulturnega dialoga. Po mnenju Evropske komisije so medkulturne kompetence ena izmed osmih ključnih kompetenc, ki so nujno potrebne za uspešno vključevanje v sodobne družbe. Vse evropske družbe so namreč kulturno mešane, zato se mora vsak posameznik naučiti upravljati s kulturno razliko. Ker izobraževalci odraslih poučujejo ljudi iz različnih kultur, to velja tudi zanje. Vsebina obsega sklop predavanj, delavnic in filmov o tem, kaj so interkulturne kompetence, kaj je njihova vsebina, kako okrepimo kulturno inteligenco, kaj je to multikulturalizem, ki je značilen za sodobne družbe, kako oblikujemo kulturno, etnično in nacionalno identiteto, kaj povezuje medkulturni dialog in izobraževanje odraslih, videogovorica v podporo multikulturalizmu ...

Ponovitev omenjenega seminarja bo **7. in 8. januarja 2008**, prav tako od 9. do 17. ure na Andragoškem centru Slovenije.

Usposabljanje je brezplačno. Prosim, da vašo udeležbo sporočite dr. Nataliji Vrečer (tel.: 01 5842 580, na e-naslov: natalija.vrecer@acs.si).

Dr. Natalija Vrečer (natalija.vrecer@acs.si), ACS

TEPE Conference 2008
(Konferenca TEPE 2008)

Teacher Education in Europe: mapping the landscape and looking to the future
(Izobraževanje učiteljev v Evropi: pregled stanja in pogled naprej)

Ljubljana, Slovenija, 21. do 28. februar 2008

Več informacij o programu mednarodne konference in postopku registracije lahko najdete na spletni strani http://www.pef.uni-lj.si/tepe2008/.

Intercultural learning/communication and leadership management skills
(Medkulturno učenje/sporazumevanje in upravljalske spretnosti)

Larnaka, Ciper, 7. do 11. maj 2008

Informacije o Grundtvig/Comenius seminarju dobite pri Klitosu Symeonidesu (Cyprus Adult Education Association, Athalassas 24, 2221 Latsia, Cyprus; tel.: 00 357 9947 0810, faks: 00 357 2248 6714, e-naslov: klitossy@cytanet.com.cy).

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure, ter v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure. Vabljeni!

ADULT literacy, numeracy and language : policy, practice and research / edited by Lyn Tett, Mary Hamilton and Yvonne Hillier. - Maidenhead (UK) : Open University Press, 2006. - xvi, 188 str. : ilustr. ; 23 cm

DEBRUIN-Parecki, Andrea
Let's read together : improving literacy outcomes with the adult-child interactive reading inventory (ACIRI) / by Andrea DeBruin-Parecki with invited contributors. - Baltimore : Paul H. Brookes, cop. 2007. - xix, 167 str. : ilustr. ; 29 cm + 1 CD-ROM

EDUCATION at a glance : OECD indicators : 2006 / (Prepared by) Organisation or Economic Co-operation and Development. - Paris : Organisation for economic Co-operation and development : OECD, 2006. - 449 str. : graf. prikazi ; 27 cm

EDUCATION at a glance : OECD indicators : 2007 / (Prepared by) Organisation for Economic Co-operation and Development. - Paris : Organisation for economic Co-operation and development : OECD, 2007. - 449 str. : graf. prikazi, preglednice ; 27 cm

ILERŠIČ, Ana
Programi za razvoj pismenosti odraslih / (avtorica Ana Ileršič ; ilustrirala Nina Špolar). - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2007 ((Ljubljana) : Pleško). - (22 str.) : ilustr. ; 21 cm

INNOVATIVE approaches to literacy education : using the Internet to support new literacies / Rachel A. Karchmer ... (et al.), editors. - Newark : International Reading Association, cop. 2005. - x, 238 str. : ilustr. ; 24 cm

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavnih izobraževalnih programov za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

* oblikovani izključno za odrasle
* na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

15. - 21. 10. 2007

TVU 2007

12 LET 1996 - 2007

http://tvu.acs.si

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI
IZVAJALCI IN PROGRAMI 2007/2008

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

• Na spletni strani: www.acs.si/pregled

http://izobrazevanje.acs.si

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2007/2008

- **izobraževalni programi**
- **strokovna, informativna in izobraževalna srečanja**
- **aktualna izobraževanja ACS**

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

Andragoški center Republike Slovenije

Slovenian Institute for Adult Education